

УДК 338.48

**Колосок А.М.***кандидат економічних наук,  
доцент кафедри економіки, безпеки  
та інноваційної діяльності підприємства  
Східноєвропейського національного університету  
імені Лесі Українки***Оболончик А.В.***студентка  
Східноєвропейського національного університету  
імені Лесі Українки***СОЦІАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРОЕКТУ ФЕСТИВАЛЮ ВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА****SOCIAL ANALYSIS OF THE VISUAL ART FESTIVAL****АНОТАЦІЯ**

У статті розглянуто вплив фестивалю візуального мистецтва на соціум, описано основні аспекти соціального аналізу. Досліджено потенційну аудиторію заходу. Визначено інтереси місцевих жителів до закладів культури та видів мистецтва. Досліджено різноманітність фестивалів у Волинській області, описано унікальність ідеї фестивалю візуального мистецтва.

**Ключові слова:** проектний менеджмент, соціальний аналіз, візуальне мистецтво, організація фестивалів, Волинська область.

**АННОТАЦИЯ**

В статье рассмотрено влияние фестиваля визуального искусства на социум, описаны основные аспекты социального анализа. Исследована потенциальная аудитория мероприятия, определены интересы местного населения к учреждениям культуры и видам искусства. Проанализировано разнообразие фестивалей в Волынской области, описана уникальность идеи фестиваля визуального искусства.

**Ключевые слова:** проектный менеджмент, социальный анализ, визуальное искусство, организация фестивалей, Волынская область.

**ANNOTATION**

We described the main aspects of Social analysis. In this article, the impact of Visual Art Festival on the society was explained. We investigated the potential audience of the event. Also, the interests of local residents were specified. We described the unique idea of the Visual Art Festival by the research of diversity of festivals in Volyn region.

**Key words:** Project Management, Social analysis, Visual Art, organization of festivals, Volyn region.

**Постановка проблеми.** Важливим складником аналізу доцільності здійснення будь-якого проекту є його соціальний аналіз, оскільки саме він відображає наявність потенційних споживачів продукції (послуг) проекту, вказує на можливості місцевої соціальної інфраструктури, наявність та кваліфікацію робочої сили тощо. Фестивалі є досить специфічними у проектуванні і найбільшою мірою потребують детального соціального аналізу для визначення доцільності їх запровадження. Фестиваль візуального мистецтва не має аналогів у Волинській області, проте для його організації необхідно врахувати суспільні настрої та потреби населення, аби визначити можливості його реалізації.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питаннями соціального аналізу проектів займа-

ються українські та іноземні науковці. Серед американських дослідників варто виділити Джозефа Хіггея, що є представником Американської асоціації менеджменту, з працею «Основи проектного менеджменту» [10]. Важливий внесок було зроблено Світовим банком у праці «Social Analysis Sourcebook» [11]. Вивченням та оцінкою різних аспектів проведення фестивалів займається ЮНЕСКО, це описано у праці «Статистика фестивалів: ключові концепції та сучасна практика» [9]. Цією проблематикою займалися також українські науковці, такі як В.В. Биба [8], В.А. Верба [2], О.А. Загородніх [2], О.В. Митяй [4], А.С. Скрильник [8], В.Я. Чевганова [8] та інші.

**Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми.** Проте, на нашу думку, недостатньо дослідженими є питання соціального аналізу фестивалів та його впливу на загальну оцінку доцільності реалізації проекту.

**Метою статті** є висвітлення соціального аспекту проведення фестивалю візуального мистецтва у Волинській області.

Основні завдання дослідження – визначити та проаналізувати цільову аудиторію фестивалю, дослідити зацікавленість населення візуальним мистецтвом, описати поточну ситуацію у сфері організації фестивалів у Волинській області.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Сьогодні фестивалі розглядаються як важливий ресурс для потоку туристів на локальному та національному рівнях. Фестивалі – це події, що сприяють культурному розвитку, прояву національної свідомості та культури. Відповідно до «Великого тлумачного словника сучасної української мови» фестиваль – це масове свято, на якому показують досягнення певного виду мистецтва; показ, огляд досягнень якого-небудь виду мистецтва [1].

Фестивалі можуть мати різні цілі, але все частіше вони стають туристичною атракцією. Внаслідок підвищеної зацікавленості туристів до фестивалів та подій у туризмі виник такий різновид туризму, як фестивальний.

Фестиваль візуального мистецтва – це подія, де демонструються різні медіапродукти (короткометражні та повнометражні фільми, мультфільми, анімації, графічні об'єкти та проєкції). Складники фестивалю візуального мистецтва є дуже популярними серед населення. Цілями такого проєкту є не лише культурний розвиток та розваги, а й розвиток візуального мистецтва та його поширення в маси. Учасники мають змогу представити нові підходи до зйомки, монтажу, графіки та ін. Це можливість для талановитих митців продемонструвати свої вміння, що в подальшому може вплинути на розвиток арт-галузі.

Організація об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури ЮНЕСКО приділяє увагу фестивалям. Зростає важливість збирання та збереження інформації про фестивалі, особливо про їхній соціальний та економічний внесок у розвиток суспільства.

Необхідно, щоб проведення фестивалю позитивно впливало на суспільство. ЮНЕСКО виділило такі складники впливу фестивалів на суспільство, як:

- мінімізація негативного впливу на економічне, соціальне та культурне середовище;
- створення економічної вигоди для місцевого населення та просування добробуту приймаючої спільноти;
- покращення умов на ринку праці в середовищі фестивалю та подальше працевлаштування;
- врахування особливостей місцевого населення до прийняття проєктних рішень;
- створення приемного досвіду для туристів та їх культурне поєднання з резидентами;
- підтримка розмаїття та внесок у збереження національної та культурної спадщини [7].

Організація фестивалю – це проєкт, який потребує особливого підходу залежно від масштабів проведення та виду фестивалю, який може бути спрямований на виконання різних цілей (створення туристичного продукту, культурно-освітній розвиток, організація дозвілля населення та ін).

Важливим складником у розробленні проєктів є соціальний аналіз, оскільки проєкт повинен бути спрямований на покращення рівня

життя населення. Цей метод дає змогу проаналізувати соціальні проблеми та розробити пропозиції щодо оптимального вирішення проаналізованої ситуації [11].

Соціальний аналіз виконується для визначення корисності та правильності поставлених цілей та завдань проєкту з погляду цільової аудиторії та соціуму.

Основними компонентами соціального аналізу є:

- оцінка населення, що проживає в зоні реалізації проєкту, з погляду демографічних та соціокультурних особливостей, умов проживання, зайнятості, відпочинку та визначення ступеня впливу проєкту на ці параметри;
- визначення ступеня адекватності проєкту культурі та організації населення в районі його реалізації;
- розроблення стратегії забезпечення підтримки проєкту на всіх стадіях підготовки, реалізації та експлуатації з боку населення району [2, с. 243].

Відповідно до даних Державної служби статистики у Волинській області проживає 1 037 808 осіб станом на квітень 2017 р. Серед потенційних відвідувачів можна виділити населення різного віку, Діти від 3 до 14 років та працездатне населення віком від 15 до 70 займають 51% від усього населення області. Серед цільової аудиторії можна виділити людей, що зайняті у сфері освіти, мистецтва, спорту, розваг та відпочинку, інформації та телекомунікації, а також учнів шкіл та спеціалізованих закладів та студентів.

Найбільшу частину з виділених категорій населення займають учні шкіл. Вони становлять близько 12% усього населення Волинської області. В період 2011–2015 рр. кількість учнів стабільно зростає. Другою за чисельністю категорією населення є працівники освіти, їхня частка залишається в межах 46 тис. осіб. Особливою категорією населення є вихованці дошкільних закладів, кількість яких зросла з 2011 р. на понад 3 тис. осіб. Важливою частиною аудиторії фестивалів є студенти, які часто беруть активну участь у громадському житті. У період з 2011 р. спостерігається скорочення кількості студентів на 5,2 тис. осіб. Серед кате-

Таблиця 1

**Цільова аудиторія фестивалю візуального мистецтва за сферою зайнятості у Волинській області у 2011–2015 рр.**

Сфера зайнятості	Кількість зайнятих у 2011 р. (тис.)	Кількість зайнятих у 2012 р. (тис.)	Кількість зайнятих у 2013 р. (тис.)	Кількість зайнятих у 2014 р. (тис.)	Кількість зайнятих у 2015 р. (тис.)
Освіта	46,9	46,2	47,4	46,6	46,6
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	–	4,7	4,7	4,7	4,4
Інформація та телекомунікації	–	3,2	3,5	3,2	3,1
Вихованці дошкільних закладів	33,18	35,515	37,232	37,837	37,882
Учні шкіл	126,2	124,0	124,3	126,1	128,9
Студенти	31,7	30	28,5	27,8	26,5

Джерело: складено за [3]

Таблиця 2

## Кількість закладів культури у Волинській області у 2011–2015 рр.

Рік	Кількість театрів, одиниць	Кількість відвідувань театрів за рік, тис.	Кількість концертних організацій, одиниць	Кількість слухачів на концертах за рік, тис.	Кількість демонстраторів фільмів, одиниць	Кількість глядачів на сеансах за рік, тис.	Кількість клубних закладів, одиниць	Кількість місць в них, тис.	Кількість музеїв, одиниць	Кількість відвідувань музеїв за рік, тис.
2011	2	143,1	1	115,1	14	161,5	671	147,9	17	185,5
2012	2	126,0	1	70,5	11	168,9	671	147,9	17	232,8
2013	2	126,2	1	82,0	11	163,4	672	147,6	17	204,1
2014	2	120,8	1	88,1	12	273,5	673	147,5	17	214,0
2015	2	137,6	1	89,1	12	333,5	674	147,6	17	228,3

Джерело: складено за [5]

горій населення, яких фестивалі візуального мистецтва можуть зацікавити з професійного погляду, можна виділити працівників галузей мистецтва та інформації і телекомунікації, а це близько 7,5 тис. осіб станом на 2015 р.

Для виявлення зацікавленості населення в анімаційному мистецтві та культурно-історичній сфері проаналізуємо кількість театрів, концертних організацій, музеїв, демонстраторів фільмів та кількість відвідувачів за рік (табл. 2).

Лідерами за кількістю відвідувачів є кіно-театри, хоча їх кількість не є найбільшою. У період 2011–2015 рр. відвідуваність зросла з 161,5 тис. осіб до 333,5 тис. осіб. Така позитивна динаміка підкреслює доцільність створення фестивалю візуального мистецтва. Музеї є другими за відвідуваністю, кількість відвідувачів з 2011 по 2015 рр. зросла на 42,8 тис., хоча найбільш відвідуваним роком був 2014 р. Розважальну сферу представляють клубні заклади, яких є найбільше серед культурних закладів області. У 2015 р. їх нараховувалося 674, а відвідувачів – 147,6 тис. Далі йдуть театри, яких в області є 2. Найбільше відвідувачів було у 2011 р. – 143,1 тис., а у 2012 р. кількість скоротилася на 17 тис., але в 2014–2015 рр. кількість відвідувачів зростає. Найменша відвідуваність концертів, що також скоротилася з 2011 р. – 115,1 тис. слухачів, а у 2015 р. – 89,1 тис., ймовірно, це спричинено наявністю лише однієї концертної організації. Як бачимо, серед відвідувачів закладів культури найбільш популярними є демонстратори фільмів, що свідчить про високий рівень зацікавленості населення візуальним мистецтвом.

Фестивалі стають доброю традицією у Волинській області. Найбільше подій відбувається у Луцьку, а також осередком проведення фестивалів є туристичний Шацьк. Найбільш розвиненим та популярним є фестиваль патріотичної пісні «Бандерштат», який проводиться щорічно з 2007 р. Ця подія збирає велику кількість жителів області та України, а також іноземних туристів, а у 2015 р. фестиваль відвідало близько 6 тис. осіб [6].

Також популярними серед населення є Міжнародний фестиваль українського фольклору «Берегиня», Міжнародний джаз-фолк фестиваль «Музичні діалоги», Театральний фестиваль «Мандрівний вішак», Фестиваль любителів сала «З любов'ю до... сала», «Князівський бенкет», Західний гастрономічний фестиваль «Lutsk Food Fest», Арт-шоу «Ніч у Луцькому замку», Міжнародний музичний фестиваль імені Ігоря Стравінського «Стравінський та Україна», Міжнародний фестиваль «Поліське літо з фольклором», Міжнародний фестиваль «Art Jazz Cooperation», «JAZZ BEZ» – транскордонний джазовий марафон, Joker Fest [7].

Тобто бачимо значну кількість фестивалів, які є популярними серед місцевого населення та туристів. Важливим є інтерес соціуму до проведення подібних заходів. Позитивним фактором є відсутність аналогів фестивалю візуального мистецтва, оскільки переважають музичні та гастрономічні фестивалі.

**Висновки.** Соціальний аналіз проекту є важливим складником економічного аналізу. А у разі проектування проведення фестивалю за своєю значущістю він рівноцінний фінансовому аналізу, оскільки визначає перспективну кількість відвідувачів, слугує основою для маркетингових досліджень та вказує на можливості залучення персоналу необхідної кваліфікації.

Проаналізувавши населення Волинської області, відвідуваність закладів культури та дозвілля, інтерес соціуму до фестивалів різного характеру, можна дійти висновку, що фестиваль візуального мистецтва може бути новинкою та цікавою подією для населення області. Оскільки фестиваль візуального мистецтва не призначений для певної категорії населення, його аудиторія може бути дуже різноманітною за віковою та галузевою структурою. Відвідуваність закладів демонстрації фільмів за останні роки, а саме збільшення відвідувачів вдвічі, підкреслює інтерес жителів до візуального мистецтва. З огляду на практику проведення фестивалів, історичну та природну спадщину області та її прикордонне положення цей захід може привабити українських та іноземних туристів.

**БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:**

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.lingvo.ua/uk/Search/uk-uk?searchMode=Interpretations&fromSlovnuk=1>.
2. Верба В.А. Проектний аналіз / В.А. Верба, О.А. Загородніх. – Київ : КНЕУ, 2000. – 322 с.
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Митяй О.В. Проектний аналіз / О.В. Митяй. – Київ : Знання, 2011. – 311 с.
5. Офіційний сайт Волинської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://voladm.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт фестивалю «Бандерштат» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://bandershtat.org.ua/pro-festyval/story/>.
7. Про Луцьк [Електронний ресурс] – Режим доступу : [http://visitlutsk.com/page/ua/festivals/?institutions\\_p=10](http://visitlutsk.com/page/ua/festivals/?institutions_p=10).
8. Чевганова В.Я. Проектний аналіз / В.Я. Чевганова, В.В. Биба, А.С. Скрильник. – Київ: Центр учбової літератури, 2014. – 258 с.
9. Festival statistics: Key concepts and current practices [Електронний ресурс] // UNESCO Institute for Statistics P.O. Box 6128, Succursale Centre-Ville Montreal, Quebec H3C 3J7 Canada. – 2009. – Режим доступу : <http://www.uis.unesco.org/culture/Documents/fcs-handbook-3-festival-statistics.pdf>.
10. Heagney J. Fundamentals of project management / Joseph Heagney. – New York: American Management Association, 2011. – 223 с.
11. Social Analysis Sourcebook [Електронний ресурс] // The World Bank. – 2003. – Режим доступу : <http://siteresources.worldbank.org/INTTSR/Resources/SocialAnalysisSourcebookFINAL2003Dec.pdf>.